

The identity of *Sphex viatica* Linné, 1758 (Hymenoptera, Pompilidae)

by

J. VAN DER VECHT

(*Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden*)

In a recently published discussion of the family name of the Pompilidae or Psammocharidae, HENRY TOWNES (1957) gave his reasons for not accepting the decision of the International Commission on Zoological Nomenclature to use the name Pompilidae. His arguments to retain the name Psammocharidae are mainly based on PATE's discussion of the nomenclatorial situation (1946). Like PATE, TOWNES is of opinion, that "*Pompilus viaticus* is a species of Sphecidae, because of which the generic name *Pompilus* may be used correctly only in the Sphecidae".

There is no doubt that acceptance of this view by other authors, together with disregarding certain decisions taken by international agreement (as propagated by TOWNES, l.c., p. 2—3), would lead to very considerable confusion. Fortunately, however, there are no valid reasons to regard *Pompilus viaticus* (L.) as a Sphecid. Already in 1947, P. M. F. VERHOEFF demonstrated very ably and convincingly, that the original description of *Sphex viatica* Linné, 1758, was undoubtedly based on the common red-and-black banded spider wasp (= *Sphex fusca* Linné, 1761), and not on the Sphecid *Podalonia hirsuta* (Scop.), of which a specimen in LINNÉ's collection at Burlington House, London, figures as the type. I agree with VERHOEFF that the latter specimen should not be regarded as type, because it does not agree with LINNÉ's description (group character: "Abdomine subsessil"; specific character: "abdomine..... cingulis nigris"). For further details I may refer to VERHOEFF's paper.

When LINNÉ described his *Sphex viatica*, he either had before him a specimen of the red-and-black banded spider wasp, or he based his description on one or more diagnoses found by him in the existing literature. In the latter case, it was certainly the work of FRISCH (1721) from which he obtained his knowledge of this wasp. Both FRISCH's description and his figure of the complete insect, with its curled antennae and banded abdomen, point with certainty to the spider wasp. On the other hand, some of the references given by LINNÉ, and his note on the life history refer to the Sphecid. It is therefore necessary to restrict the name *viatica* to one of the two species represented in LINNÉ's composite species. This can only be done by selecting one of the syntypes to be the lectotype, but as far as I could ascertain, none of the previous authors has taken this step.

For the purpose of such a selection, it seems reasonable to attach a greater value to the original description than to the biological note published together with it. The species agreeing with the diagnosis appears not to be represented in LINNÉ's collection, but its identity is sufficiently fixed by LINNÉ's reference to FRISCH's figure. I therefore select this figure (no. XIII (c) of Tab. I of vol. 2 of J. L. FRISCH, Beschreibung von allerley Insecten in Teutsch-Land, 1721) as the lectotype of *Sphex viatica* Linné, 1758.

Literature

- TOWNES, Henry, 1957, Nearctic Wasps of the Subfamilies Pepsinae and Ceropalinae. *Bulletin U. S. Nat. Mus.*, no. 209, pp. 1—286.
- VERHOEFF, P. M. F., 1947, *Sphex viatica* L. = *Anoplius viaticus* L. *Tijdschr. Entom.* 88 (1945): 334—336. (See this paper for further references).

Willemse, C., Synopsis of the Acridoidea of the Indo-Malayan and adjacent regions.

Wie in Nederland en daarbuiten onderzoekingen doet op het gebied van Orthoptera, Rechtvleugelige Insecten, komt vroeger of later in aanraking met de geschriften van de heer WILLEMSE te Egelshoven in Limburg, en vaak ook met hemzelf, een man, die, ondanks zijn drukke praktijk als arts, zijn liefhebberij door dik en dun trouw heeft kunnen blijven en ongelofelijke hoeveelheden werk heeft verzet, hetgeen blijkt uit de vele publicaties, die in binnen- en buitenlandse tijdschriften van zijn hand zijn verschenen.

Nu hij zich sedert enige jaren uit de praktijk heeft kunnen terugtrekken, heeft hij zich weer met volle energie op zijn studie geworpen met het — voorlopig — ideaal voor ogen om in die bijzonder moeilijke stof, die in de loop der jaren door afsplitsingen en nieuwe beschrijvingen verward en versnipperd dreigde te geraken, orde te scheppen en alles te bundelen tot één groot werk, waarin de tegenwoordige stand van zaken is vastgelegd, zo in de geest van BRUNNER VON WATTENWYL, toen deze zijn Monographie der Phaneropteriden en zijn Monographie der Pseudophylliden schreef.

WILLEMSE heeft zich in deze beperkt tot een gebied, waar de Nederlandse onderzoekers veel en belangrijk werk hebben gedaan en waarvan vrij veel materiaal in de Nederlandse Musea aanwezig was, nl. het Indo-Maleise gebied van Mandalay in Burma tot en met de Salomonseilanden. Er is hier een bijzonder verdienstelijk werk geleverd, niet alleen door het materiaal te ordenen en te beschrijven, maar ook doordat zeer goede tabellen de gebruiker van het werk in staat stellen 1° tot de genera en 2° tot de soorten en variëteiten te komen. De literatuurlijst heeft een hoge mate van volledigheid.

Door één en ander is het mogelijk zich spoedig in te werken, ook voor hen, die niet over zo'n bijzonder uitgebreide, men kan haast zeggen volledige, bibliotheek beschikken als de heer WILLEMSE. Wie zelf wel eens een groep insecten heeft bewerkt, zal begrijpen, hoeveel ingespannen arbeid heeft geleid tot het resultaat, dat thans vóór ons ligt. Uit de bouwstenen, die verspreid lagen, is thans verschenen de „Synopsis of the Acridoidea of the Indo-Malayan and adjacent regions” een fraai werk, gedrukt op wit kunstpapier, formaat 26 × 19½ cm, met vele illustraties, lijnliché zowel als foto. Tot dusver zijn 3 gedeelten verschenen in de *Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg*:

I. Fam. Acrididae, subf. Acridinae. Bevat: algemeen overzicht, genera-tabel, behandeling van de genera met soort-tabellen, literatuuroverzicht (*Publ. Nat. Gen. Limb.*, reeks IV, 1951 (15 aug. '51), pp. 41—114, 64 figs.), prijs f. 5,50.

II. Fam. Acrididae, subf. Catantopinae 1. Bevat: genera-tabel, behandeling der genera met soort-tabellen (*Publ. Nat. Gen. Limb.*, reeks VIII, 1955 (aug. 1956), 225 pp., 72 figs. en vele figs. in de tekst), prijs f. 12,50.

III. Fam. Acrididae, subf. Catantopinae 2. Bevat: vervolg en slot van de genera en soorten met tekstfiguren, literatuurlijst (aanvullend op de lijst in deel I), alfabetische index en 6 platen (*Publ. Nat. Gen. Limb.*, reeds X, 1957, pp. 227—500, pln. I—VI), prijs f. 12,50. (Voor leden van het Natuurhistorisch Genootschap liggen de prijzen lager).

Bij verreweg de meeste soorten is opgegeven waar zich het typemateriaal bevindt, indien het nog bestaat, verder een korte duidelijke beschrijving, soms een biologische bijzonderheid, en de geografische verspreiding. Alles bij elkaar een belangrijke aanwinst van de orthoptologische literatuur als modern samenvattend werk. — C. DE JONG.